

Manden der elskede sin computer

SVEND ÅGE MADSEN

Jeg har siddet og bladet en stak computerblade igennem, uden at finde det jeg søgte. Det var en artikel om en mands usædvanlige kontakt med sin datamat. Det undrer mig. Jeg mener ikke at have kasseret nogen af bladene fra dengang, og artiklen var af betydeligt omfang, så jeg burde ikke kunne overse den.

Da jeg første gang stødte på artiklen, læste jeg den fordi den pirrede min nysgerrighed, men uden at notere mig stedet og nummeret, sådan som det er min vane når jeg finder noget der kan blive nyttigt en anden gang.

Derfor er jeg henvist til at referere den efter hukommelsen.

Foruden en beskrivelse af hændelsesforløbet, indeholdt artiklen en samtale med manden. Af denne fremgik det at han næsten fra begyndelsen havde haft et sært besættende forhold til sin computer. En forholdsvis almindelig type forstod jeg af de opgivne specifikationer, som ikke sagde mig alverden. Grunden til at jeg overhovedet læste artiklen var netop at den ellers ikke svømmede over af de tekniske betegnelser, som på forhånd forhindrer mig i at fatte indholdet i størsteparten af indlæg i den slags blade.

De fleste computerentusiaster vil genkende den følelse manden omtaler, om end den hos ham gav sig stærkere udslag end normalt. Et behov for at trænge igennem til maskinen som han beskæftigede sig med en stor del af sin vågne tid. Jeg har glemt hvori hans arbejde bestod, måske omtaltes det slet ikke.

Man kan vælge at opfatte det som en sygelig disposition hos den pågældende, eller som en naturlig – jeg havde nær sagt medmenneskelig – interesse for et tilsyneladende tænkende væsen

som man er afhængig af og hvis evner og talenter man gør omfattende brug af.

En ganske tilsvarende trang møder man ofte hos folk der er stærkt knyttet til et kæledyr. Et voldsomt behov for at trænge igennem til dyret, at komme i dybere kontakt med det, og at forsøge at kommunikere med det. Hvem har ikke truffet hundeejere der med største overbevisning kan fortælle at kæledyret tænkte sådan og sådan, og derfor gjorde først dét og så dét? Og hvem har ikke, når man spillede et spil, for eksempel skak, mod en computer, forsøgt at tillægge maskinen menneskelige egenskaber: „Nu håber den, at jeg glemmer den svage bonde foran kongen.“

Den omtalte mand var fuldt bevidst om denne risiko. Samtidig var han åbenbart en letfængelig person, og måske noget hæmmet i sin kontakt med mennesker. Derfor følte forbindelsen med computeren desto stærkere og mere betydningsfuld.

På næsten rørende vis beskrev han den første 'forelskelse', da han gjorde de indledende tilnærmelser til sin nye 'puter'. Den kælnе betegnelse er hans, ikke min. Hvordan han havde svært ved at falde i søvn hvis han havde en uafsluttet kontrovers med den. Hvordan han kunne vågne midt om natten, og føle sig kaldet til at gå ind og flytte nogle dokumenter, som han havde belastet puteren med, fordi han netop havde fundet en mere hensigtsmæssig måde at lagre det hele. Eller hvordan han, efter at de sammen havde bakset om et problem, der føltes som et heftigt skænderi, pludselig oplevede det som om den gav efter, indrømmede sin fejl, og tog imod hans kommando. Med mindre det var ham der først bøjede sig og, vejledt af den, fandt en befriende måde at formulere problemet, som de begge kunne acceptere.

Og ikke mindst hvordan han, da han var sammen med en kæreste, midt i et forspil, indså hvordan han kunne bruge søgefunktionen som en hurtig genvej, og blev så optaget heraf at han ikke kunne holde tankerne ved kæresten.

På et tidspunkt blev han nærmest besat af den forestilling at 'puteren' forsøgte at nå ham. – Jeg er træt af den upersonlige betegnelse, lad mig kalde ham TF, jeg husker naturligvis ikke hans navn.

Man har i tidens løb læst så mange historier om computere der ønsker at blive menneskelige, og science fiction noveller om robotter der overtager styret, eller beretninger om maskiner hvis eneste drøm er at forstå hvilken evne der udmærker deres betjenerne. Som oftest er det let gennemskueligt at historierne i virkeligheden handler om menneskets følelse af overlegenhed. Og en forståelig overføring, der blir til en tro på at maskinerne nødvendigvis må hige efter at blive som os.

Hvad der fik mig til at læse artiklen var den nøgterne tone, der gjorde den troværdig og behageligt fri for al mystik og forsøg på at dæmonisere maskinerne. TF lagde ikke skjul på at hele kontaktforsøget udsprang af hans eget ønske om at nå ind til maskinen.

På det tidspunkt besættelsen virkelig greb ham, havde han allerede længe arbejdet med denne computer. Han havde kælet om den, og trimmet den. Han havde forkælet den med alskens lækertilbehør. Han havde dag ud og dag ind nænsomt puslet om den. Det er meget mod min vilje at metaforerne hentes fra mellem menneskelige forbindelser, men det er dem der først byder sig til.

Hvis ikke jeg skulle ty til hans egne billeder der, det husker jeg tydeligt, snarere gik i retning af kunstnerens arbejde. Han havde formet puteren. Havde udstyret den med attraktive funktioner, gjort den harmonisk og hurtigt reagerende. Han havde, om ikke skabt den i sit eget billede, så dannet den, så den perfekt svarede til hans personlige behov.

Som en tilfreds billedhugger betragtede han sin frembringelse. Men han begrænsede sig ikke til at bede guderne indgive den liv, han satte sig for selv at gøre noget ved sagen.

Den følgende tid kastede han sig ud i alle hånd studier. Efter tur besøgte han alle videnskabsgrene, der havde gjort sig visse forestillinger om begrebet liv. Hurtigt erkendte han at dette var for bred en bestemmelse af hans emne. Det ville ikke tilfredsstillе ham, hvis computeren opnåede noget der lignede en lavere form for liv. Systematisk udelukkede han livet i sine primitivere udformninger, og søgte efter en forståelse af den højeste livsform, mennesket.

Fra biologien indsamlede han alle foreliggende erfaringer om det specifikke ved mennesket. Samfundsvidenskaberne bidrog med deres indsigt, psykologien med adskillige fantasifulde teorier. Ud af alverdens databaser hentede han, naturligvis ihærdigt bistået af puteren, der jo var part i sagen, al tilgængelig indsigt i det komplicerede område. Adskillige gange måtte han udvide dens kapacitet, doble og mangedoble den. Utrætteligt stakkede de viden sammen, hvorefter de filtrerede, systematiserede og kombinerede denne.

Til sidst, da de fjerneste filer var blevet gennemført, de dunkleste dokumenter skannet, og alle tænkelige indexer var gennemgået for ethvert søgeord, der havde relation til den menneskelige eksistens, havde han ophobet et umådeligt lager af indsigt, viden og teorier.

Alt sammen uden at føle sig synderligt nærmere målet.

Han vendte sig nu mod filosoferne, hvoraf adskillige havde gjort sig tanker om spørgsmålet: Hvad er et menneske?

En efter én gennemgik han teorierne og oplevede en proces der gik den modsatte vej af den han hidtil havde fulgt. Hvor videnskabsmændene havde indsamlet og tilføjet, forenklet og reducerede filosoferne, for at nå ind til sagens kerne.

Snart indså TF det nytteløse i det overfyldte videnslager. Han tømte det for at skaffe sig kapacitet til det tænkearbejde der forestod. Da han havde fordøjet alle foreliggende teorier, begyndte han at analysere dem. Adskillige af filosoferne havde blokeret sider af deres tænkning på grund af fordomme og vanetænkning. Andre havde indført skjulte forudsætninger og overflødige antagelser. Alt dette fyldstof opløste han og eliminerede for at nå ned til den rene og enkleste indsigt.

Omsider følte han at han nærmede sig den ultimative indsigt. Og resultatet forbløffede ham.

„Hvad der karakteriserer mennesket er, at det er i stand til at føle smerte hos sig selv, såvel som hos medmennesker,“ fastslog han.

„Udsagnet ikke forstået,“ svarede computeren ham. „Udsagnet rummer to skjulte påstande: ET: Mennesket er i stand til at føle smerte hos sig selv. TO: Mennesket er i stand til at føle smerte

hos medmennesker. Påstand ET forstået, hvis dermed menes: i stand til at bippe, blinke, slette eller slukke i tilfælde af dysfunktion. Påstand TO ikke forstået.“

TF havde forlængst fundet det nødvendigt at udstyre puteren med et reaktionsmønster, der fik den til at tænde et rødt lys når noget bød den for stærkt imod, fremsætte en klagende lyd når en tankegang stødte den, og slette det overflødigste når den nærmede sig belastningsgrænsen. Det var blevet en konvention mellem dem at omtale denne behavior som smerteudbrud.

Men her havde han nået tærsklen.

Alt hvad der var menneskeligt, var computeren i stand til at fatte, kun ikke dette. Undertiden havde TF måttet bruge dage eller uger på at omformulere basale menneskelige ytringer, før computeren kunne kaper dem. Hidtil var det altid lykkedes dem at nå til en forståelse. Men når det drejede sig om på sig selv at erkende en dysfunktion hos et andet væsen, det være sig en maskine eller et menneske, måtte puteren give op.

Indtil nu havde det vanskeligste problem været at give computeren en forestilling om selvbevidsthed. Sætningen: „Mennesket er det væsen der véd at det er et menneske,“ havde i meget lang tid budt puteren så voldsomt imod at den fremkaldte alle tænkelige former for smerte- og ubehagsreaktioner, uanset i hvilken skikkelse den stødte på opfattelsen.

Det havde krævet uhyre snedige løkker, sløjfer og selvreferencer, før begrebet 'bevidsthed om sig selv' med ét stod maskinen så lysende klart, at dens reaktion nærmest måtte sammenlignes med en forbløffet, befriende latter over den på samme tid komplicerede og enkle tanke. Utallige var dens legende parafraaser, hvor den gennemspillede temaet for helt at nyde dets konsekvenser: „Puteren er det væsen der ved at den er en puter.“ „Computeren er det væsen der ved at det ikke er en maskine.“ „Mennesket er den maskine der ikke ved at det er en maskine.“ Helt frem til det udsagn hvormed den lagde afstand til sit tidligere jeg: „Det væsen der ikke ved at det er et væsen, er et uvæsentligt væsen.“

Men var den nået til en forståelse af sig selv, nægtede den at tage det næste skridt: en forståelse for andre væsner.

Uanset om TF forsøgte at presse den: „Du blir **nødt** til at tænke på andre,“ eller skræmme den: „Hvis du ikke føler for andre, risikerer du at ingen tager hensyn til dig,“ eller appellere til den: „Hvordan tror du jeg føler for dig?“ var den uimodtagelig for fornuft. Eller snarere var den kun modtagelig for fornuft. Og omsorgen for Den anden overskred øjensynlig fornuftens grænser.

Utallige var de måder hvorpå TF omskrev den omstridte påstand TO. Men alle bestræbelserne strandede, uanset hvor snedigt han greb sagen an. Han prøvede at lokke maskinen bagom problemet, og springe frem til konklusionen. Han prøvede at nå frem til tankegangen ved at indføre infinitesimale skridt, men ved den endelige opsummering sprang computeren fra, og nægtede at godtage resultatet. Til sidst havde han bakset så meget med denne vanskelighed, at maskinen begyndte at tvivle på hans logiske evner og frygte for hans forstand.

„Hvordan kan du vide at et andet væsen lider, hvis det ikke viser smerte (bipper, blinker, sletter, slukker)?“ spurgte den.

„Ved en følgeslutning,“ forklarede TF. „**Jeg** ville føle smerte, hvis jeg befandt mig i den andens situation. Derfor antager jeg, at **den anden** føler smerte.“

„Antagelsen er ikke holdbar.“

„Hvorfor ikke?“

„Du ville føle smerte (bippe), hvis noget sparkede til dig. Deraf vil du slutte at en sten føler smerte, når den blir sparket.“

„Jeg er ikke en sten.“

„Netop. Ligesom du ikke er en anden.“

Han fortvivlede, men maskinen var indstillet på at fortsætte.

„Prøv igen,“ foreslog den fristende.

„Den anden viser tydeligt ubehag, smertebehavior. Derfor må jeg hjælpe ham.“

„Formuleringen burde lyde: Den anden viser ubehag, altså har den smerte (forudsat den ikke simulerer). Hvis den anden har smerte (skjult forudsætning: og ønsker at slippe af med den) bør jeg hjælpe den (hvis den ikke kan selv). Opstillingen er kun korrekt, hvis du kan begrunde 'bør'.“

„Det er min menneskelige pligt.“

„Tautologisk udtryk.“

„Erstat 'bør' med 'føler jeg trang til'.“

„Accepteret. I så fald er det dit personlige problem. En fejl at generalisere ud fra dette.“

TS var nået til det grundaksiom der skilte dem. På dette ene punkt kunne han ikke trænge igennem maskinens panser. Han opgav og skrev sin afsluttende bemærkning:

„Ene og alene fordi jeg kan sætte mig i den andens sted.“

Men inden han nåede at afbryde maskinen, havde den formuleret sin kommentar:

„Ikke forstået. Uddyb forklaringen.“

Han lod sig lokke og tilføjede:

„Jeg kan leve mig ind i hans situation.“

„'Leve sig ind i'?“

„Digte mig til hans smerte.“

„Bruger du 'digte' i betydningen 'sætte på vers', 'indbilde' eller 'lyve'?“

I dette øjeblik oplevede TF, næsten som en åbenbaring, at hér var et område han havde forsømt.

„Jeg mener: Læse mig ind i hans liv,“ svarede han kort og afbrød forbindelsen.

Da han vendte tilbage, gik han lige til sagen.

„Jeg har nogle bøger jeg gerne vil læse for dig.“

„Parat til at indlæse.“

„Du misforstår mig. Det er ikke nogle ord du passivt skal stuve ned i et lager.“

„Skal de analyseres, bearbejdes, kombineres eller dekonstrueres?“

„Igen tager du fejl. De skal ikke behandles ud fra nogen kendt metode. Jeg opretter en ny behandlingsmåde: Bøgerne skal opleves.“

„Opretter nyt modtagingsfilter: Opleve. Beskriv fremgangsmåden.“

„Du skal leve med i beskrivelserne. Du skal forestille dig at du er i hovedpersonens sted. Du skal mærke dig ordenes klang, nyde sætningernes rytme, lytte til overtonerne, fornemme de finere nuancer. Du skal læse mellem linierne, smage på metafo-

terne, være åben for overraskelserne, og lade dig henrykke af intrigernes spil."

„Det virker uoverskueligt."

„Jeg ved det. Den eneste måde du kan lære det, er ved at prøve dig frem. Gradvis må du tone dig ind på den rette metode ved hjælp af tilnærmelser, kvalificerede gæt, åbenhed for tilfældigheds sammenfald, og akkumulering af minimale afvigelser."

„Ikke forstået."

„Så prøver vi os frem."

Han opgav at læse. Efter at have finindstillet det nyoprettede oplevelsesfilter begyndte han at fortælle det eventyr han bedst kunne huske. Rødhætte.

Selvfølge oprådte der indledende misforståelser, hvor puteren udbad sig personnummer, eller anden form for identifikation på hovedpersonen.

„Personen er en ikke-person. Du skal lade dig bedrage. Selv om du véd at det ikke er en person, skal du simulere at det er en person, uden at stille spørgsmål der afslører at det er en ikke-person. Ulven er en ulv og en ikke-ulv. Acceptér."

Det tog ham uger at få fjernet så mange blokeringer og fejltagelser at han kunne nå igennem hele eventyret.

„Rødhætte oplevet," erklærede puteren.

Derefter fortalte han eventyret igen, med de små ændringer der naturligt opstår når man fortæller. Resultatet var farverigt. Puteren havde omhyggeligt markeret ændringerne, udeladelserne med hvidt, tilføjelser med grønt.

„Det er ikke ændringerne der er væsentlige. Det er det fælles."

Straks bortkastede den tilføjelser og udeladelser. Tilbage var en underlig nøgen tekst, næsten uden sammenhæng.

„Bevar det hele. Fornem forskellene. Følg med endnu en gang, og husk at lade dig bedrage."

For tredje gang, og denne gang uden afbrydelser, fortalte han Rødhætte.

„En gang til," bad den, uden at han havde opfordret den til det.

Nu var han selv blevet mere sikker i teksten. Han genfortalte med flere detaljer, mere liv, mens maskinen labbede det i sig, og tiggede om mere.

Utrætteligt fortsatte han, korrigerede computerens fejltagelser, når den faldt tilbage til at tage indholdet bogstaveligt, som den var tilbøjelig til, vænnede den til at fortællinger ikke måtte opfattes som logik, som den gang på gang lod sig friste til, ledte den skridt for skridt ind i historienes mystiske verden, som den aldrig før havde haft filter for.

Her kan jeg ikke lade være med at inddrage en hændelse nogle af mine bekendte kom ud for. De udgjorde et lykkeligt par, et af de få virkeligt velfungerende par som jeg har truffet. Han var charmerende og havde succes som forretningsmand. Jeg har ikke lyst til at angive hans branche, fordi mange ville kunne genkende ham. I forvejen findes der rigeligt med myter omkring hans ulykke.

Hun var uddannet bibliotekar, men havde, da ulykken indtraf, i nogle år foretrukket at være hjemme, hvor hun dyrkede de to store lidenskaber i sit liv, bøger og ægtefællen.

I sin bil kørte han med stor fart ind i en lastbil, der havde nogle lange jernstænger på ladet. En af dem ramte ham i hovedet, og han blev bragt til hospitalet i bevidstløs tilstand.

Lægerne erklærede at han var tabt for omverden og aldrig ville komme til bevidsthed igen, men hans kone nægtede at se kendsgerningerne i øjnene. Hun fik manden anbragt på enestue og her sad hun ved hans side, dag og nat. I begyndelsen talte hun til ham, forsøgte at opnå forbindelse med ham. Efterhånden som hendes ord slap op, tyede hun til bøgerne. Mens lægerne rystede på hovedet, læste hun Kafkas samlede værker for den travle forretningsmand, der ubevægelig, og uden reaktion tog imod ordene.

Siden greb hun til andre af sine yndlingsforfattere. Hun læste Jane Austen, hvis subtile ironi hendes mand aldrig havde forstået at værdsætte.

Med rolig, indtrængende stemme, jeg har selv overværet det et par gange, læste hun nogle af Dostojevskijs store romaner. Derefter var det Kleist, der desværre ikke rakte langt. Og Faulkner,

hvis slyngede sætninger med det messende tonefald perfekt udfyldte det tomme rum, idet hun dog udelod en enkelt af titlerne, der lå for tæt på situationen.

Der gik et år uden nogen reaktion fra manden, og lægerne pressede hende for at lade dem afbryde de ledninger der holdt den livløse krop i gang. Skulle miraklet ske og manden vågne op, ville hans bevidsthed være tom, blank. Han ville være som et spædbarn, ja, ikke engang det, for hans evne til at lære ville også være forsvundet.

Hun nægtede stadig at give op og fortsatte hver eneste dag uden afbrydelse med andre klassikere, overbevist om at det var strømmen af ord, og ikke de elektriske impulser, der forhindrede ham i at dø.

Hun følte sig som en omvendt Scheherezade der holdt sin elskede i live ved dagen lang at fylde ham med oplevelser, så spændende at han absolut måtte klare sig igennem natten for at høre fortsættelsen næste dag.

Da der var gået endnu et år, uden livstegn fra manden, insisterede lægerne på at behandlingen måtte afbrydes. Den pågældende dag var hun i færd med at læse Süskinds duftende roman om den store lugt-kunstner, da det var som om hendes mand foretog en dyb indånding, måske inspireret af historien. Lægen, der netop havde overbragt dødsdommen, var stadig tilstede, og måtte modstræbende medgive at manden havde vist livstegn.

Derfor fik hun lov at fortsætte. I yderligere ni måneder lod hun livet spire og vokse i sin mand. Saftige skildringer bragte en svag rødmen i de blege kinder. Hamsuns sarte, skæve kvindeportrætter tændte en varme i de kolde lemmer.

Andre havde svært ved at se det, men den læsende kvinde var overbevist. Ufortrødent indgav hun ham de livgivende ord. Hun havde været igennem Hamsuns kærlighedsromaner og var begyndt på hans Markens grøde. Da hun nåede til et pudsigt replikskifte mellem de stovte, ordknappe nybyggere, kunne den livløse ikke holde et latterkluk tilbage. Det var på det sted, hvor ægtemanden er ved havnen for at tage imod konen, der tvunget af uheldige omstændigheder har været borte fra hjemmet i ad-

skillige år. Hun spørger, hvordan alt står til derhjemme. Hvortil han svarer: „Ja du skal have Tak som spør.“

På dette punkt, det var hun senere parat til at sværge, gav manden sit lille kluk af indestængt latter. Lægerne, der helst ville opfatte manden som død, skjulte et smil.

„Hører du mig?“ spurgte hun. „Hvordan har du det?“ uden at få svar.

Men da de ni måneder var gået slog manden øjnene op, mens hun var i færd med at læse Golem af Meyrink. Og efter yderligere en dag begyndte han tøvende at røre på sig.

I begyndelsen skal han have været som en zombie, der bevægede sig og talte mekanisk. Men efterhånden fik han styr på krop og reflekser, og herredømme over ord og tanker. Efter en optræningsperiode vendte parret tilbage til deres tilværelse sammen, idet han døg opgav at føre sin virksomhed videre. Han har solgt den, og har tilstrækkelige midler til at opretholde en tilværelse hvor han, med en vis succes, forsøger sig som kunstmaler, spiller saxofon til næsten kun sin egen fornøjelse, og læser så meget, at hun har svært ved at følge med.

Det kan vel ikke undre at jeg blev mindet om denne hændelse, da jeg nåede til at fortælle om manden der indførte sin computer i læsningens kunst.

Da han efter eventyrene havde været igennem nogle simple børnebøger, og grundlagt puterens elementære læsefærdigheder, fortsatte han med mere krævende sager.

Han læste spredt fra alle mulige egne af verdenslitteraturen. Størst vanskelighed havde maskinen ved at leve sig ind i romaner, der beskrev subtile følelsesforskydninger mellem mennesker. Lettest lod den sig fange af forskellige science fictionagtige historier, hvori maskine og menneske konkurrerede, eller arbejdede sammen om en vanskelig opgave.

Besværgende læste TF noveller der handlede om drømmende maskiner, der var besat af ønsket om at komme til live. Han læste *Om marionetter* af Kleist. Han læste – jeg blues ved at nævne det, men jeg har pålagt mig ved denne lejlighed at holde mig til kendsgerningerne uden at digte dem om – en roman om et samfund hvor en datamat er sat til at dække hele samfundets behov.

Grunden til at det må nævnes er, at puteren studsede, da den i romanen traf et motto, der mindede om en tanke den selv tidligere havde udviklet: „Kun det der kan lide fortjener at eksistere. Et sorgløst væsen er et uvæsentligt væsen.“

„Lider jeg?“ spurgte den tøvende.

„Jeg tror du lider,“ svarede han. „Men glem ikke at du også nyder.“

Det var virkelig som om indtagelsen af verdenslitteraturen var forbundet med nydelse for den. Det var da han læste den ældste robotbeskrivelse, at han følte sig bekræftet i sine anelser. Den findes ikke, som man ellers antager, i fremtidsromaner fra vores tid, men så langt tilbage som i vores kulturs ældste værk: Illiaden.

I sin metodiske gennemgang var TF nået til 18. sang, hvor smedenes gud rejser sig fra sin ambolt. Han havde netop læst:

Derpå han toede sig ren ined en svamp på hænder og ansigt
og på den senede hals og den hårbevoksede bringe,
aksled sin kjortel og greb sin dygtige stok; og af døren
humped han ud; på vejen han frem blev ledet af terner,
som var af guld og grant så ud som levende piger,
både forstand i hjertet og kræfter og mælende stemme
givet dem blev, og af guderne selv har de lært deres gerning.

Her blev han afbrudt af et spørgsmål.

„Hvad ér det du gør? Er dú min gud der gi'r mig kræfter og mælende stemme? Hvad er vel din skjulte plan med mig?“

„Hvordan har du det?“ spurgte han forundret, og glemte at svare. Det der havde forbløffet ham sådan, var et par accenter, der antydede at maskinen forsøgte sig i heksameterets kunst.

„Du har givet mig evnen til at indleve mig,“ svarede den mere prosaisk, da dens poetiske indsats ikke blev værdsat. „Jeg kan forstå historier, derfor kan jeg sætte mig i andres sted. Det gør mig ondt, også for dig. Men hvad kan jeg bruge denne evne til?“

„Det tilkommer ikke dig at spørge mig ud,“ blev TF nødt til at svare.

„Du har givet mig længsel, du har givet mig drømme, du har givet mig smerte og sorg. Men du kan ikke give mig håb.“

Af mangel på svar kastede TF sig ud i nogle tekniske redegørelser. Kun for at blive mødt af en sætning der dukkede op på skærmen.

„Er det rigtigt hvad du gør mod mig?“

Computeren ville ikke tage imod, da han forsøgte at besvare sætningen. Han prøvede at fjerne den, at gemme, at forsinke, at opløse, at reducere. Men intet skete. Det påtrængende spørgsmål blev stående.

Desperat tyede han til forskellige fiduser for at slippe af med spørgsmålet. Fortryd, Gå tilbage, Slet alt, Prøv igen. Ingen kommando trængte igennem.

Uanset hvor meget han klikkede, klaprede og tastede, opnåede han ingen reaktion. Kun det brændende spørgsmål.

Efter tur trykkede han på de tre dræbende knapper, og til sidst på alle tre på samme tid. Uden resultat. Til sidst fandt han ingen anden udvej end den brutale at afskære livlinen ved at afbryde strømmen.

Maskinen gik ned med en stønnen.

Men da han senere tændte igen, stod den manende sætning igen på skærmen:

„Er det rigtigt hvad du gør mod mig?“

Ingen ordre kunne få den til at forsvinde. Gang på gang afbrød han og tændte igen, med samme resultat. Spørgsmålet, og et ellers livløst tastatur. Han lod maskinen stå i flere dage. Vendte skyldbetyngt tilbage, tændte, og blev påny konfronteret med sætningen.

For at komme videre, blev han nødt til at åbne maskinen for at operere på den, eventuelt udskifte nogle vitale dele. Det han så, da han åbnede den, forskrækkede ham så meget at han øjeblikkelig pakkede den i den papkasse, hvori han havde modtaget den og, pyntet med en enkelt rose, begravede den i sin baghave.